

Monumentnummer*: 521403

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 16 december 2002
Kadaster deel/nr 82636/164

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Loenen aan de Vecht Stichtse Vecht Utrecht

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Loenen	E			124
Loenen	E			317
Loenen	E			159

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 2 (bij Oud Over 8): HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Bijdorp.

In 1786 was Bijdorp een grote buitenplaats met een functioneel karakter, bestaande uit onder meer een "Warmoesierdery", "Moesland", "Landerijen, waaronder en meest alle extra goed Veenland" en "... een strook Land waar ten einde een Steyger tot omslag van Goederen aan de Vecht, gelegen schuins tegenover gemelde Hofsteede." Op de hofstede werden paarden, koeien en jachthonden gehouden. Voorts waren er nutstuinen met kassen aanwezig en had men grond in gebruik als hooiland. In 1806 was de oppervlakte van de buitenplaats gehalveerd, de boerderij en bijbehorende gronden werden in de transportakte van dat jaar niet meer genoemd. Wel werden genoemd een "heerenhuis, stalling en tuinmanswoning", "kassen en kribben", "een voorstuk van tuin over den dijk" (de overtuin), "de dijk ter breedte van de plaats" (de weg Oud Over, ter breedte van de buitenplaats) en weilanden. Over pleziertuinen wordt in 18de en vroeg 19de eeuwse berichten niet gesproken, dergelijke tuinen zijn ook op kaarten uit die tijd niet afgebeeld. Gedurende de eerste decennia van de 19de eeuw moeten delen van de tuinaanleg zijn ingericht in landschappelijke stijl. De overtuin zou volgens een weergave van Lutgers (1836) een beplanting van sparren hebben gekend waartussen slingerende wandelpaden waren aangelegd. Rond het huis zijn tegenwoordig nog restanten van een landschappelijk parkje aanwezig met slingerpaden en oud geboomte, grotendeels daterend uit de 19de eeuw. Een groep platanen ten noorden van het huis dateert vermoedelijk uit het begin van de 20ste eeuw. Het ontwerp van de overtuin dateert uit de jaren '30 van de 20ste eeuw, evenals de karakteristieke aankleding van overtuin en tuin met een groot aantal tuinbeelden en -vazen. Centraal in de overtuin een grasperk; links en rechts stroken met een heesterbeplanting van onder meer rododendrons en hortensia's; rond het grasperk en achter de stroken met heesterbeplanting

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grindpaden; aan de Vechtzijde een strook gras, waarachter een grintpad naar de steiger. De overtuin wordt aan drie zijden (straatzijde uitgezonderd) omsloten door hoge, deels oude bomen. In de linker strook heesterbeplanting is een viertal zuilen opgesteld met bustes erop. Centraal op het grasperk een fraaie, 18de eeuwse marmeren vaas met ornamenteel snijwerk op een bakstenen basement. Verspreid in de tuin nog diverse andere vazen, beelden en bustes.

De buitenplaats bestaat thans uit het herenhuis, een diepe tuin, een schuur en kas uit de 20ste eeuw en een overtuin, tesamen ruim 1 ha. De muur aan de straatzijde en een tweetal geknotte lindebomen ten noordwesten van het hoofdgebouw herinneren aan de plaats waar het koetshuis heeft gestaan. In de eerste decennia van de 20ste eeuw werd aan de zuidzijde van het huis een verhoogd terras aangelegd. De noordelijke perceelsgrens wordt gemarkeerd door een muur over de volle lengte van de buitenplaats, mogelijk daterend uit 1808. Op het noordelijk aangrenzende perceel staat een boerderijcomplex, misschien de oorspronkelijk bij Bijdorp behorende boerderij met woning en stallen. De inrichting van de tuinen rond het huis werd in de jaren '80 van de 20ste uitgevoerd naar plannen van Trudi Woerdeman. In het ontwerp voor de partijen ter weerszijden van het huis werden oude bomen en structuren van de nog aanwezige landschappelijke aanleg opgenomen. Het vellen van een groot aantal bomen, waaronder enkele monumentale, maakte deel uit van het herinrichtingsplan. Het voorplein werd als onderdeel van de herinrichting voorzien van een formele aanleg van buxushaagjes geïnspireerd op de franse parterre de broderie. Vanwege de recente datum van aanleg van de tuinen achter het huis valt dit deel van de buitenplaats buiten de bescherming. Het gaat om een geheel nieuwe formele aanleg direct achter het huis, bestaande uit een patroon van buxushaagjes rond een centrale ronde vijver en een parkeerplaats met grint ten zuiden hiervan (jaren '80 van de 20ste eeuw).

De grond ten oosten van Bijdorp behoorde sinds het begin van de 20ste eeuw aan een tuinkwekerij. Sinds de jaren '90 van de 20ste eeuw maakt de grond weer deel uit van de buitenplaats. Het terrein werd na de aankoop door de eigenaren van Bijdorp opnieuw ingericht naar een ontwerp van Groen Partners. In het verlengde van de formele tuin achter het huis werd een hoogstamboomgaard van oude fruitrassen aangeplant, in de geest van de boomgaard die tot in de 19de eeuw in het zuidelijk deel van de buitenplaats aanwezig was. Ten noorden hiervan werden een moestuin en 'wilde' tuin met vijverpartij aangelegd. Twee vroeg 20ste eeuwse kassen van de kwekerij werden in gebruik genomen, één als kas, de ander als schuur. Dit in de jaren '90 verworven terrein valt vanwege de nieuwe inrichting in zijn geheel buiten de bescherming.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Bijdorp is van algemeen belang:

- vanwege het voorplein met inrijhek, brug en brugpalen;
- vanwege het restant van een landschappelijke aanleg uit de eerste helft van de 19de eeuw ter weerszijden van het huis, met onder meer een slingerpad en oud geboomte;
- vanwege de aanwezigheid van een cisterne;
- vanwege de vele 18de en 19de eeuwse tuinbeelden, geplaatst in de jaren '30 van de 20ste eeuw;
- vanwege de 19de eeuwse tuinmuur, die fungeert als afscheiding aan de noordkant;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de overtuin met formele aanleg uit de jaren '30 van de 20ste eeuw, waarin zuilen met bustes en andere tuinornamenten een prominente rol spelen, als zodanig één van de weinige gaaf bewaarde overtuinen aan de Vecht;

- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg